СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 297. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го ГРУДНЯ 1951. No. 297. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 21, 1951. VOL. LIX.

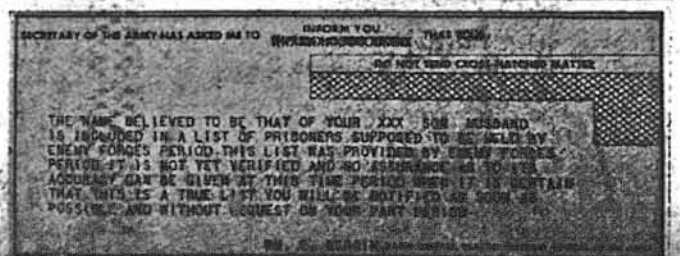
ПЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ДОВІРЯЄ КОМУНІСТИЧНОМУ СПИСКОВІ ПОЛОНЕНИХ

Вашингтон, 19 грудня. — Американські щоденники оголосили список американських полонених вояків, так, як його передали комуністичні делегати на переговорах з делегатами Об'єднаних Націй в справі перемир'я в Кореї. Департамент оборони критично розглядає цей список і повідомляє від себе найближчу рідню про 2,570 полонених з загального числа 3,198 імен, поміщених у комуністичнім списку. Урядовці департаменту висловлюють недовір'я до цього списку тому, що завважали деякі непевні імена в списку. Серед того президент Труман видав з Білого Дому до населення Америки осторогу, щоб приймати комуністичний список імен з обережністю. У цій справі пресовий секретар Білого Дому Джозеф Шорт оголосив такий комунікат:

„Наша країна не має спроможности перевірити, чи список точний чи не точний, правдивий чи зфальшований, повний чи не повний". — З довірочних джерел відомо, що президент хотів вжити ще гостріших слів у цій справі, одначе погодився з радою департаменту стейту, щоб не висловлювати обурення занадто гостро.

Оголошений к о м у н і с т а м и список американських полонених викликає недовір'я. Ось кілька фактів, що стверджують це недовір'я. Заступник совєтського міністра закордонних справ Яков Малік ще в серпні роздавав серед делегатів О.Н якусь каблеграму, яка нібито мала бути підписана 37 американськими воєнними полоненими в Кореї. На теперішньому комуністичнім списку поміщено тільки імена дванадцятьох згаданих Маліком полонених, а 25 імен бракує. З Сан Дієґо, у Каліфорнії, повідомляють, що два вояки, яких імена поміщені в комуністичнім списку полонених, вже давно поховані в Америці. Імена вояків такі: Волйем О. Бойд з Сан Дієґо і Джеймс В. Смит з Канзас Сіті.

SECRETARY OF THE ARMY HAS ASKED ME TO INFORM YOU THAT YOUR

DO NOT USE CROSS-HATCHED MATTER

THE NAME BELIEVED TO BE THAT OF YOUR XXX SON IS INCLUDED IN A LIST OF PRISONERS SUPPOSED TO BE HELD BY ENEMY FORCES PERIOD THIS LIST WAS PROVIDED BY ENEMY FORCES PERIOD IT IS NOT YET VERIFIED AND NO ASSURANCE AS TO ITS ACCURACY CAN BE GIVEN AT THIS TIME PERIOD WHEN IT IS CERTAIN THAT THIS IS A TRUE LIST YOU WILL BE NOTIFIED AS SOON AS POSSIBLE AND WITHOUT REQUEST ON YOUR PART PERIOD

ТЕКСТ ТЕЛЕГРАМИ, яку висилає департамент оборони до найближчих рідних тих американських вояків в Кореї, які є на комуністичному списку полонених. В телеграмі обережно висловлюється тільки припущення, що подане на списку ім'я може відповідати назві зареєстрованого в департаменті „пропавшого в акції" вояка, бо досі ще немає можливостей перевірити цей список.

В УРЯДІ УЖИВАЮТЬ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ПРАВДИВОСТИ

Вашингтон. — Винахід, якого тридцять років вживають з деякими сумнівами щодо його певности при переслуханні зізнань запідозрених осіб в кримінальних судах, використовується тепер при призначенні кандидатів на урядові посади. Цей інструмент називають „поліграф", або „відкривач брехні". Його застосовують принаймні в чотирьох департаментах, де приймають кандидатів на „на дуже чуткі" обов'язки, щоб перевірити вірність зголошених осіб. Який вислід такого вживання досі ще незвісно, бо приладу вживають таємно, як про це довідався кореспондент Ню Йорк Таймс, Антоні Левієро.

ЮНІЯ Й ВЛАСНИКИ ШАХТ ПЛЯНУЮТЬ ЕКСПОРТ ВУГІЛЛЯ

Вашингтон. — Голова Юнайтед Майн Воркерс Джан Л. Луїс і власники шахт м'якого вугілля склали плян створення урядом перевозової корпорації юнії й власників для постачання американського вугілля по цілому світі. Плян передбачає аренду пароплавів, званих Либерті, побудованих під час другої світової війни.. Ці пароплави перевозили б американське вугілля до Европи й Японії без прибутків. Луїс каже, що теперішня ціна постачання вугілля з Верджінії до европейських портів становить $14.50 від однієї тонни, отже повна ціна в Европі становить $25, а в Японії $30. Це, на думку Луїса, дуже висока ціна. Коли б була створена спеціяльна перевозова корпорація, тоді перевіз вугілля був би дешевший. — Луїс, іменем своєї юнії, висловив солідарність зі змаганнями юнії робітників сталевої промисловости до підвищки платні в сталевій продукції.

● **Винайдено способи лікування від наслідків атомової бомби** повідомив Гордон Дін, голова Комісії Атомової Енергії.

● **Доляр тепер має вартість 54.6 цента.** Найвищу вартість мав доляр у 1914 р., коли за нього можна було купити товару вартістю $1.47. Так повідомляє Бюро Статистики при департаменті Праці.

ҐУС ҐОЛЛ ПРИЗНАНИЙ ВИНУВАТИМ В НЕПОСЛУСІ СУДУ

Ню Йорк. — Секретар Комуністичної партії Ґус Голл, признаний винуватим в непослусі судові. Федеральний суддя Силвестер Райен вирішив, що він двічі порушив закон, коли не з'явився до відбуття кари п'ятирічної тюрми, на яку був засуджений в 1949 р. разом з іншими провідними комуністами за намагання до насильного перевороту державного ладу ЗДА. Сім інших засуджених зголосилося до відбування кари 2 липня, а Голл, Ґіл Ґрін і Роберт Тамсон скористали з волі на яку вийшли за складенням поруки і втекли. Голла притримала мексиканська влада 10 жовтня 1951 р. і передала американській і м і ґ р а ц і й н і й владі. Тому, що досі американський суд не судив нікого за втечу з тюрми, вирішення судді Райена становитиме правний прецедент на майбутнє. Голлові жде додаткова кара 5-7 років тюрми за непослус судові.

В АМЕРИЦІ

● **Бразилія потребує від ЗДА збіжжя на наступний рік на суму** $80,000,000. Найближча до Бразилії країна Арґентіна не має стільки збіжжя на експорт.

● **Книжку „Норт Америка", видану вперше в 1861 р.** в Бостоні, перевидала накладня Доналд Смолі і спілка в Ню Йорку. Її написав англійський письменник Антоні Тролноп. В цій книжці є критичні завваги про те, що робітники не можуть діждатися платні, що підприємці ошукують уряд і нарід, що урядовці вживають нечесно своїх впливів і т. п.

● **Демократів** зареєструвалося втричі більше, ніж республіканців перед останніми виборами в Ню Йорку. На третьому місці стоїть Ліберальна партія, яка ставить кандидатів тільки на деякі округи.

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИПИНЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ПОНЕВОЛЕНИМ НАРОДАМ

Париж. Совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський виступив вчора з Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй з оскаженілим обвинуваченням проти Злучених Держав за їх „намагання розпалити революцію" в комуністичному світі, та висловив надію, що чотири інтерновані в Мадярщині американських літунів матимуть „належну увагу" з боку „наших" військових і судових органів". Вишинський формально домагався від Об'єднаних Націй, щоб вони проголосили американський Акт Взаємної Безпеки „актом агресії" та домагалися його відклику. Він твердив, що цей акт признає 100,000,000 долярів на допомогу підпільним рухам в Совєтському Союзі. Вишинський окремо зупинився над справою примусової висадки американського транспортового літака в Мадярщині, повторюючи відомі вже обвинувачення, що цей літак був в „шпигунській місії" та що на ньому знайдено мапи України. Виступ Вишинського тільки потвердив відомий совєтський страх перед визвольними рухами поневолених Москвою народів. Американський представник Майк Мансфілд поставив опісля совєтському делегатові кілька питань, намагаючись довідатися від нього чи він справді має на думці поставлення перед військовим судом інтернованих в мадярщині американських літаків та чи він говорив в імені Мадярщини. Вишинський викрутився від ясної відповіді, заявляючи, що він говорив „загально". Мансфілд заперечив опісля твердження Вишинського, що Акт Взаємної Безпеки є порушенням міжнародного права, стверджуючи натомість, що це власне Москва, від самого початку встановлення комуністичного режиму, намагається встрявати у внутрішні справи інших країн, організує в них свої п'яті колони та намагається викликувати революції. „За посередництвом колись Комінтерну, а тепер Комінформу та через місцеві комуністичні партії Совєтський Союз підніс справу інтервенції у внутрішні справи поодиноких країн до міжнародної професії, даючи затруднення багатьом тисячам людей" — твердив американськ. представник.

АЧЕСОН ЗАПЕРЕЧУЄ СОВЄТСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ

Вашингтон. — Державний секретар Дін Ачесон назвав безглуздям совєтські обвинувачення, що Злучені Держави скидають на парашутах своїх розвідчиків на совєтську територію. Він вважає, що совєтська пропаганда розпочала тепер кампанію в цій справі з двох причин: щоб виробляти серед комуністів відповідні настрої проти Америки з одного боку, та щоб тероризувати не-комуністів в Совєтському Союзі, з другого. Відповідаючи на запити кореспондентів, державний секретар твердив на пресовій конференції, що останнє совєтське повідомлення про розстріл двох „американських диверсантів", без попереднього повідомлення про їх арешт і засуд, є щонайменше дивне, тим більше, що воно сходиться з подібним обвинуваченням з румунського боку та з акцією у зв'язку з примусовою висадкою заблуканого а м ериканського літака в Мадярщині. Ачесон заявив, що уряд Злучених Держав абсолютно нічого не знає про будь-які шпигунські намагання в Совєтському Союзі.

СОВЄТИ ЦЕ ЗАГРОЗА ДЛЯ СЕРЕДНЬОГО СХОДУ, ТВЕРДИТЬ АМЕРИКА

Вашингтон, 19 грудня. — Уряд Злучених Держав заявив, що створення оборонної команди для Середнього Сходу стало необхідністю з уваги на загально відому й документами доведену загрозу аґресії. Пляни Злучених Держав, Британії, Франції й Туреччини для оборони середньо-східніх країн відповідають постановам чартеру Об'єднаних Націй, в якому передбачаються „добровільні співпрацюючі" організації безпеки, як це написав департамент стейту у відповідь на совєтську ноту з 24 листопада, в якій містився закид на адресу Злучених Держав, наче ця країна, в сполуці з країнами Атлантійського пакту плянувала аґресію на Близькому Сході. Подібні відповіді вислали водночас уряди Великобританії, Франції й Туреччини, як це згадано в американській ноті, де сказано, що підозріння Совєтів зовсім не мають підстави. Згадані держави ствердили в своїх нотах з 10 листопада, що середньосхідня команда створюється для того, щоб дати забезпеку країнам на випадок, коли б вони стали предметом аґресії, і для посилення незалежности й свободи тих країн. Нота пригадує Совєтам, що їхній міністер закордонних справ вислав 25 листопада 1940 німецькому амбасадорові в Москві пропозицію, щоб Совєтський Союз мав право встановити на турецькій території свої військові бази над проливом. Тоді теж зажадав Молотов від Німеччини признання права Совєтському Союзові „вважати територію на південь від Батуму і від Ваку в напрямі до Перської затоки за осередок посягань Совєтського Союзу". Отже з уваги на те все, каже Америка, вона виправдана, коли творить команду для оборони від аґресії в тій області і тому рішуче відкидає ноту Совєтів з 24 листопада.

СУПЕРТАНК, „ЩО ПЕРЕБ'Є ВСЕ"

Дітройт. — Модель нового воєнного важкого танку, першого від другої світової війни, закінчено 19 листопада на фабриці в Нюарку, у стейті Делевар, як це виявляє корпорація Крайслера. Новий танк, названий Т-43, „переб'є всяку наземну воєнну машину, яку досі загалом вироблено", твердять урядовці корпорації. Новий танк має бути швидкий й легше поворотний, ніж російський танк Йосип Сталін ІІІ. Американський танк має гармати з дулом у 120 міліметрів, отже найбільші з усіх які досі мала американська армія. Танк порушує холодженний мотор у 180 кінських сил.

КОМУНІСТИ ДЕПОРТУВАЛИ 8,000,000 ОСІБ З СЕРЕДНЬОЇ ЕВРОПИ

Вашингтон. — Провідні европейські втікачі, які опинилися на території Злучених Держав, нараховують, що за наказом Москви 8,000,000 осіб схоплено в країнах Центральної Европи й вивезено на невільничі роботи. На конференції втікачів з Середньої й Східньої Европи стверджено, що Москва надіється винищити цілі нації при допомозі насадженого голоду, недуг і депортації. У конференції брали участь представники під-совєтських країн, таких, як Естонія, Латвія, Чехословаччина, Угорщина, Польща й Румунія, а теж були люди і з Югославії. Цифри зібрані від тисяч різнородних утікачів з-під Совєтів, стверджують, що вивезено до невільничих таборів Росії 60,000 людей з Естонії, 100,000 з Латвії, 2,225,000 з Литви, 600,000 з Чехословаччини, 300,000 з Угорщини, 1,-700,000 з Польщі, 3,160,000 з Румунії.

КОМІТЕТ О.Н. ПРИЙНЯВ ЗАХІДНИЙ ПЛЯН РОЗЗБРОЄННЯ

Париж. Політичний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй прийняв вчора пропозицію трьох західних великодержав щодо встановлення т. зв. Комісії Роззброєння, завданням якої буде поробити нові зусилля для порозуміння в справі „відповідного зменшення всіх збройних сил і всіх родів зброї", включно із забороною атомової бомби. В користь резолюції голосували представники 44 країн, проти неї було 5 совєтських голосів, а представники десятьох країн, переважно азійсько-арабських, здержались від голосування. Резолюцію прийнято тільки з деякими формальними поправками, відкинувши раніше всі совєтські пропозиції, що ставили на перше місце заборону атомової зброї, роблячи це передумовою дальших заходів в справі розброєння.

ВІДНОВЛЕНО ЗАХОДИ В СПРАВІ ПРИЙНЯТТЯ ІТАЛІЇ ДО О. Н.

Париж. — Західні представники відновили вчора свої заходи, щоб промостити Італії шлях до членства в Об'єднаних Націях. Цим разом французький представник в Раді Безпеки вніс резолюцію, рекомендуючи „наглу потребу" перевірки дотеперішнього становища Ради відносно італійського подання в справі членства в ОН, мотивуючи це арґументом, що Італія має з доручення Об'єднаних Націй протекторат над Лібією і тим самим вона повинна бути членом цієї міжнародної орґанізації. — Совєтський представник, що вже чотири рази скористав з свого права протесту в цій справі, заповів що й п'яте вето, якщо Рада не прийме совєтських передумов та разом з поданням Італії не розгляне і не апробує теж подань півдненно-европейських совєтських сателітів.

Програма Дослідів СССР ще має до розпорядження стипендії

Ню Йорк. Дирекція очолюваної проф. Филипом Мозлі т. зв. Програми Дослідів в справах СССР (Research Program on the U.S.S.R., 401 West 118th St., New York 27, N. Y.), за підписом асистента директора Александра Далліна, повідомляє, що вона має ще до розпорядження обмежену кількість стипендій для дипломованих студій в соціяльних або гуманістичних науках на весняний семестер, що почнається 1-го лютого 1952 р. Ці стипендії призначені для осіб, які мають вже заавансовані академічні студії та які бажали б одержати американський д и п л о м. Крім того, стипендію можуть одержати тільки ті особи, які залишили Совєтський Союз після 1941-го року. В приділюванні стипендій не братиметься до уваги осіб без академічшнх наук, ніж зазначено. За них дипломів, ані студентів інших наук, ніж зазначено. аЗа інформаціями треба звертатись на подану вгорі адресу.

● **Від сен. МекКарті жадають передачі документів в справі запідозрених осіб.** 57 комуністів мають партійні легітимації і працюють у департаменті стейту.

АЛІЯНТИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ВІДБУДОВУ КОРЕЇ ПІД ЧАС ПЕРЕМИР'Я

КОМУНІСТИ ЗАПЕВНЯЮТЬ, ЩО СПИСОК ПОЛОНЕНИХ Є „ПОВНИЙ І ТОЧНИЙ"

Токіо. — Аліянтські представники на мирових переговорах в Панмунджом заявили вчора комуністам, що вони погоджуються на відбудову чи перебудову всіх нормальних устаткувань в Північній Кореї, натомість в жадному випадку не дозволять на будову нових аеродромів, як теж обстоюватимуть своє домагання повної контролі виконання „постанов перемир'я по обох боках демаркаційної лінії. Вони теж не відступають від свого домагання права на ротаційні зміни своїх військ в Кореї, „заморожуючи" тільки їх кількість як таку. Цю заяву склав голова аліянтської делеґації на переговорах, в справі виконання, ген. Говард Торнер, на нарадах підкомітету в справі виконання постанов перемир'я. Натомість не встановлено ще дати нарад підкомітету в справі полонених, бо аліянтське командування в Токіо, як і державний департамен у Вашингтоні не закінчили ще перевірки переданого їм комуністичного списку полонених. У відповідь на того списку комуністична ра- аліянтські застереження щодо дістанція повторює твердження комуністичного командування, що цей список є „повний і точний". Аліянти вважають, що комуністи не розрахувалися з кількох тисяч аліянтських полонених та кільканадцять тисяч південних корейців. Після закінчення перевірки списків полонених аліянтські і комуністичні представники почнуть негайно наради в справі обміну самими полоненими. — Ген. Торнер заявив, що вчорашні наради в Панмунджом були „безуспішні" і він добачує дальші труднощі. Згідно з умовою, всі передумови перемир'я повинні бути устійнені до 27 грудня, отже вже залишилося відносно мало часу не тільки на узгіднення суперечностей, але й на обговорення цілої низки незаторкнутих ще справ. — Все ж таки в аліянтських колах не втрачають надії, що при „добрій волі" з обох сторін — переговори могли б закінчитися успішно в передбаченому часі.

ЦІЛЬ АЛІЯНТІВ В КОРЕЇ — „СПРАВЕДЛИВИЙ МИР"

Мунсан, Корея. — Головний американський представник на переговорах в Панмунджом, адмірал Джой, заявив вчора кореспондентам, що аліянти в нічому не відступлять від своєї головної мети — „справедливого миру" в Кореї. Один з кореспондентів хотів довідатися, що аліянти зробили б на випадок потвердження підозрінь, — що комуністи вбили тисячі аліянтських полонених. — Адм. Джой відповів: „Я не знаю, що ми зробимо, але я знаю, що всі ми хотіли б у такому випадку зробити." Він в дальшому твердив, що коли б аліянти могли повірити в добру волю комуністів, то вже вкоротці після підписання перемир'я „ми всі спакували б свої речі та забралися б з Кореї, але лихо в тому, що коли б в комуністів була добра воля, то нас взагалі тут не було б". Адм. Джой заявив, що одною з найголовніших безпосередніх цілей аліянтської делеґації буде договоритися з комуністами щодо якнайшвидшої виміни полонених. Тим часом в Сеулі, в південно-корейській столиці, відбулася велика демонстрація в справі південно - корейських полонених, що їх є тільки 7,000 на комуністичному списку, тоді коли їх повинно бути щонайменше 80,000. В аліянтських колах вважають, що південні корейці могли б на цій підставі відмовитися від перемир'я і — продовжувати війну, що могло б скомплікувати цілу справу та взагалі виключити перемир'я.

ЗА КІЛЬКА ДНІВ БУДЕ ПРОГОЛОШЕНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЛІБІЇ

Тріполі, Лібія. Тут вже завершується підготовка до врочистого проголошення державної незалежности цеї колишньої італійської колонії, що тепер буде королівством. Формальне проголошення незалежности буде довершена через два дні після лат. свята Різдва. Лібія має 700,000 квадратних миль території і 1,000,-000 арабського населення. В день проголошення незалежности Злучені Держави виявлять їй свою добру волю тим, що подарують їй один мільйон долярів. Рівночасно повідомляється, що в день проголошення незалежности перший уряд Лібії підпише окремі договори із Злученими Державами, Британією і Францією, на підставі яких ці країни матимуть право вдержати там свої дотеперішні військові бази. Злучені Держави мають в Лібії величезну авіяційну базу у Віюлєсі, на якій, крім 1,500 американців, працює коло 4.000 лібійців.

МОЖЛИВІСТЬ НОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ В СПРАВІ СУЕЗУ

Париж. Вчора тут відбулися наради між міністрами закордонних справ Британії, Ентоні Іденом, та міністром закордонних справ Єгипту, Могамедом Салягом ель-Діном Пашою, предметом яких були можливості відновлення англо-єгипетських переговорів в справі Суецького каналу та договору, що заступив би зірваний єгипетським урядом англо-єгипетський договір з 1936-го року. — Точний перебіг розмов і їх вислід ще невідомі, але з британського боку заявляється, — що Британія завжди готова переговорювати в тій справі, — ставляючи за передумову додержання відновлення ладу і миру в спірній зоні. Теж державний секретар Дін Ачесон у Вашингтоні знову висловив надію, що єгипетський уряд перевірить ще своє становище щодо спільної пропозиції західних великодержав відносно участи Єгипту в спільній аліянтській системі оборони Близького Сходу. Після вчорашньої наради з Іденом, єгипетський міністер негайно поінформував свій уряд в Каїро про ці розмови і тепер очікує дальших інструкцій.

В СВІТІ

● **Совєти передали американській фльоті в Бременгафен, Німеччина,** два 6,500-тоннові криголами, позичені Совєтами разом з 600 іншими воєнними кораблями під час другої світової війни.

● **175,500 ізраїльтян, емігрантів з різних країн, живуть тепер в шатрах в Ізраїлі, з уваги на мешканеві** труднощі.

● **Лондонська поліція встановила новий порядок руху на вулицях,** даючи пішоходам першенство перед автами в переході вулиць. Вислід нового привілею для пішоходів впродовж одного місяця: 66 вбитих і 3,658 покалічених.

● **„Божевільним"** назвав один з опозиційних іранських послів іранського прем'єра Моссадеха, закидаючи йому „варварство і диктатуру".

● **Екзекутивна Рада Соціялістичного Інтернаціоналу,** що впродовж останніх трьох днів радила в Брюселі, ухвалила резолюцію в користь плянованого створення спільної европейської армії.

СВОБОДА — **SVOBODA**
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХИБНА АРҐУМЕНТАЦІЯ

Уже довший час Давид Дж. Далін веде в Америці завзяту пропаґанду за „єдину, неділиму Росію". Хоче доконче переконати американський нарід та його владу, що на випадок провалу большевизму в Совєтах, Росію треба територіяльно врятувати в такому розумінні, щоб задержати при ній примусово ті країни та народи, що вона їх впродовж століть загарбувала і підбивала. Що саме спонукало того видатного журналіста і автора добрих книжок про кремлівську диктатуру стати пропаґандистом неподільности Росії, не знаємо. Його арґументацію годі це пояснити, бо вона така слабка, що не видержує критики, якої багато не тільки в українських газетах, але і в газетах інших націй, доля яких нерозлучно зв'язана Даліном з Москвою. На цьому місці згадаємо за його останнє слово в цій справі, себто про статтю п. н.: „Европа по упадку Сталіна", поміщеній в „Ню Лідер" з 17 грудня ц. р.

Далін лякає у цій статті Америку, Европу, а то й світ — Німеччиною. Очевидно не тою, що тепер існує, а майбутньою Німеччиною, яка стане великою силою, як тільки прийде до воєнного конфлікту західних демократій з Москвою. Далін вважає, що самі воєнні обставини доведуть до того, що Німеччина мусить стати наново великою силою, а згодом і таким політичним партнером серед демократичних потуг, який заважуватиме на міжнароднім полі нарівні з Злученими Державами, Англією тощо. Цього процесу, пише Далін, ніхто не зможе вже стримати.

З цього виходило б, що по знищенні кремлівської аґресії, Европа матиме до діла знову з Німеччиною, відродженою і добре озброєною, сильнішою від будь-якої іншої европейської держави. В таких обставинах, питає Далін, „чи було б розумно ділити Росію на 10 чи 20 суверенних націй, щоб кожна з них була з своєю власною армією, власною закордонною політикою, своєю власною сіткою зв'язків, військових комбінацій та інтриґ." Такий поділ був би, на його думку, загрозою мирові, бо уможливив би німецькому імперіялізмові коаліцію проти ослабленої війною Москви. Іншими словами це була б нова спроба здійснювання німецьких мрій. Через те не можна виключати Росії як силу в Европі, бо інакше почне там Німеччина аґресивну війну, в яку буде втягнена знову й Америка. Це останнє мало б бути пересторогою для американського народу з боку „американського патріота", що властиво не думає про Росію, а тільки про добро Америки...

Далін стоїть за те, щоб Америка та демократії вже тепер явно й одверто проголосили, чим має бути Росія по війні, а властиво, яка доля жде нації, що творять тепер її складові частини. Він, очевидно, стоїть за збереження цілости Росії, як забезпеки проти нової аґресії в Европі. Він не вірить в ніякі Об'єднані Нації, чи якусь „европейську коаліцію", яка могла б евентуально припинити чи взагалі унеможливити нову німецьку аґресію, бо властиво тільки про цю одну мова в його статті. Корея, пише Далін, повинна б повчити американців, як є з того роду „коаліціями", чи навіть Об'єднаними Націями, коли треба відбивати чиюсь аґресію. Над тим, чи навіть відновлена „тюрма народів" могла б бути противагою евентуальній ні-німецькому імперіялізмові і новій німецькій аґресії, він не застановляється. Мабуть переконаний, що навіть і по третій світовій війні й розгромі Кремлю, Сталіна та большевизму, підбиті й поневолені Москвою народи тільки цього й бажатимуть, щоб Москва надалі над ними панувала. Він не радить теж Америці та демократіям подумати над тим, як прийняли б гноблені Москвою народи таку декляраціЮ демократій. Бо ж виходить на таке, що прийшов кінець усім імперіялізмам, тільки не-російському! Це все Далін поминає мовчанкою, або ставиться до цього легковажно. Якби так поступав російський патріот, то ще можна б бодай пробувати його розуміти, але як можна давати такі поради і говорити що це в інтересі Америки американському громадянинові?

СПИСОК ПОЛОНЕНИХ

Сьогодні, напередодні Різдвяних Свят, в Америці справді „з журбою радість обнялась". Комуністичне командування в Кореї прийняло, наостанці, рішучі домагання аліянтів та обмінялося списками полонених. На переданому аліянтам комуністичному списку є всіх 11,559 полонених, в цьому 3,198 американців. Департамент оборони почав негайно повідомляти їх родини, рівночасно з проголошенням списків полонених в пресі та через радіостанції. Значить, кілька тисяч американських родин, які дістануть вістку, що їхні батьки, чоловіки, брати і сини, проголошені раніше за „пропавших в акції", живуть в полоні та що є надія знову побачити їх і з'єднатися з ними, будуть мати направду веселі свята та радіти найбільшою радістю.

Але з цією радістю обніметься смуток і журба багатьох інших тисяч родин, батьки, чоловіки, сини і брати яких теж „пропали в акції", але яких немає на списку полонених. По день 12-го грудня департамент оборони проголосив, що кількість американських вояків, які „пропали в акції" в Кореї, виносить 11,042, значить, 7,844 вояків таки справді пропало.

Департамент оборони, проголошуючи список полонених, попередив заінтересованих, що в цьому списку можуть бути неточності, бо комуністи не погоджуються на перевірку того списка представниками Червоного Хреста або відповідної іншої організації.

Де поділось тих 7,844 американських вояків в Кореї, що „пропали" та яких немає на списку полонених. На це дається три можливі вияснення. Перше — деякі з пропавших могли полягти в боєвій метушні і спочивають в могилах невідомих вояків. Але таких може бути тільки обмежена кількість. Друга можливість — червоні не подали на своїм списку всіх полонених. В комуністичному повідомленні сказано, що всі полонені перебувають в одинадцяти таборах на території Північної Кореї, хоча аліянтам відомо, що деяка кількість полонених була в Китаю і їх возили по китайських містах та показували населенню, як „воєнні трофеї". Теж з дотеперішньої практики відомо, що комуністи не є точні в таких справах. Совєтський Союз після другої світової війни не розрахувався із соток тисяч німецьких і японських полонених, отже й тепер червоні могли промовчати певну кількість американських полонених, щоб використати їх опісля для своїх цілей. Третя, найстрашніша і найбільш правдоподібна можливість, це та, про яку вже раніше кружляли всілякі повідомлення, а саме, що велика кількість полонених впала жертвою комуністичного народовбивства. З американських військових джерел вже повідомлялося, що червоні змасакрували щонайменше 6,000 американських полонених, можливо 8,000.

Треба сподіватись, що аліянтське командування поробить всі можливі заходи, щоби вияснити справу цих пропавших безслідно не тільки американців, але й понад 80,000 корейців, яких теж немає на комуністичному списку полонених. Треба сподіватись, що від вияснення цеї страшної таємниці аліянти узалежнять теж у великій мірі саму справу перемир'я з червоними. Тут бо йдеться не тільки про вияснення долі та евентуальний рятунок тисячів людей, які сповнювали свій обов'язок на полі бою, але й про збереження міжнародного правопорядку та справедливости, без яких ніколи не може бути миру, скільки б договорів і не підписувано.

Тисячі американських родин: батьків, матерів, жінок та дітей, з тривогою в душі та розпачем в серці марно шукатимуть в списку полонених дорогих їм імен. З ними сьогодні співчуття всіх людей, а їхню розпач і їхній біль найкраще розумітимуть мільйони українців, між якими немає сьогодні ані одної сім'ї, яка не втратила б батька, сина або брата в тій проймаючій грозою потворній системі, що називається комунізмом.

Микола Оґерст

„ЦІКАВИЙ" ЖУРНАЛ

Національний прапор над могилою вояка, що поклав своє життя, захищаючи волю своєї батьківщини, то є найвища нагорода, якою цілий народ відзначає святу для нього пам'ять про поляглого. Пам'ять же про поляглих вояків, які захищали волю чужого їм народу в Кореї, то є святинею всього вільного світу. Вояки в Кореї волю народу поставили вище свого життя і саме це комуністам вихованим на „ученіях" Леніна і Сталіна, цих двох марксистів на азійський копил, саме це їм абсолютно не зрозуміло, а тому не дивно, що в 25 числі журналу „Огоньок", який видається в Москві, ми натрапляємо на такий текст під світлиною з могилами поляглих в Кореї вояків: „Хрести й прапори на могилах вояків МекАртура і Ріджвея. Є щось гидко-безсоромне в цій затії — поставити над могилами... національні прапори..."

Ми звикли читати совєтську аґітаційну макулятуру в часи нашого перебування в „найдемократичнішій" державі, але таке от блюзнірство нам вперше трапилось прочитати — певно тому, що совєтські видання, які сюди доходять, призначені виключно для чужинців. Чужинець же ніколи не повірить, що жодному з своїх вояків, яких загинуло в Кореї коло півтора мільйона, червоні не тільки не поставили жодного хреста чи другої відзнаки, але навіть нікому з них не насипали могили. Своїх поляглих вояків червоні заривають в ями, як якесь падло, і всіма силами намагаються знищити за ними всі сліди. Вони часто закопують своїх забитих вояків посеред доріг, а коли закопують де-інде, то дбайливо маскують, щоб зникли про них навіть пам'ять. Большевики добре знають, що коли б відмічати кожну жертву ненажерливого Кремлю, то на всьому величезному простозі „матушкі-Расеі", певно, не хватило б уже місця для могил. Своїх вояків вони женуть у бій кулеметами, бо знають, що вояк не буде захищати „батька народів".

Ось недавно прокотилась друга світова війна, що забрала десятки мільйонів вояків, а хто з червоних „вельмож" загинув на фронті? Генералісімус, що цокотів зубами об стакан від страху п'ючи воду промовляючи до свого народу, — від страху пересихало в горлі, хоч був він у Москві, а ворог лише в Бересті-Литовському? Може згинули на фронті генерали Берія, Булганін, Молотов, Мікоян, Хрущов та ще багато інших, що не тільки ніколи не були в бою, але навіть бояться без охорони з'явитись перед військом? Чи може згинув хтось в бою з „вельмож" тих несчислених вишинських, громик, маленкових, пономаренок, косиґіних та інших попихачів „славного генералісімуса"? Ні, всі вони живі й здорові, всі вони ховались за спинами своїх рабів, які гинули в боях під кулеметами ворога і своїми кулеметами „заградітельних отрядів".

Яке треба мати нахабство, щоб паплюжити дійсних героїв Кореї, які плече-в-плече бились з своїм генералом МекАртуром під Сеулом, а тепер б'ються з генералом Ріджвеєм і писати: „є щось гидко-безсоромне поставити над могилами поляглих вояків їх національні прапори..."

Та розгорнім дальші сторінки цього журналу, що випадково попав до наших рук. Натрапляємо на велику статтю: „Здєсь била зона пустині", яка рясно ілюстрована і розповідає, як зараз „щасливо" живуть два села: Юркіно і Староє, зруйновані під час війни. Розглядаємо світлини де показані руїни цих сіл. Так, руїна цілковита, лише не зазначено, що села знищила червона армія за наказом „батька народів" — „залишати ворогові спалену землю". Та й самі руїни свідчать, що це діло рук росіян, бо нищать вони все віртуозно, чому ми самі були свідками, розглядаючи знищені червоною армією села і міста України. Але як же там тепер? Це показано на іншій світлині: там де стояло село Юркіно, тепер розорана земля і на краю поля, на стовпах, прибита дошка, на якій наліплена: „Правда", яку з „захопленням" читають колгоспниці, але ж колгоспники з самого світанку до пізньої ночі в полі, на праці, коли ж їм „Правду" читати? Отже село Юркіно ожило, бо все воно розоране, а населення села втішається щасливим життям, бо має змогу читати на дошці в полі „Правду".

Ось на другій світлині „Аріна Андреєвна" хазяйнує на молочному дворі і грузить все зібране молоко на автомашину, аби його відправити на приймальний пункт „Заготмолока". Ми добре знаємо, що в колгоспі крім голови, членів партійного осередку та аґентів МГБ ніхто молока не має.

Ось ще на одній світлині „Ніна Афанасієвна" з своїм сином коло нового будинку, але такого малого, що тут в Америці подібного йому не знайдете. Та це ще не така була б і біда, коли б хоч цей невеликий будинок був власністю „Ніни Афанасієвни"; горе в тому, що в Совєтах приватна власність скасована і коли „Ніна Афанасієвна" не є співробітником МГБ, чи членом партії, то в цьому невеличкому будинкові живе щонайменше десять родин, а тому будиночок для мешканців є справжнім пеклом на землі. Робиться це так свідомо, щоб у будиночку була завжди гризня, наслідком чого є доноси, а тому кожен мешканець тікає з дому на роботу, аби не бачити й не чути того пекла, що зветься „щасливою колгоспною родиною". І влада вбиває нараз двох зайців: має дарових „секретних сотрудників" МГБ, а на полі завжди має робітників, які не хочуть повертатись з роботи в „щасливу родину".

Перегортаємо ще одну сторінку і натрапляємо на статтю професора Аванісева: „Наука о язике на новом етапе". В цій невеликій статті ім'я Сталіна згадується 14 разів і безліч разів „сталінскоє ученіє о язике" і все це на неповній лише одній сторінці. Нам жалко професора Аванесова, бо йому приходиться в своїй статті спіратись на авторитет людини, що не уміє правильно розмовляти російською мовою, а не то що писати „ученіє о язике", але тут нічого не поробиш: професор живе в „найдемократичнішій" державі. Перегорнувши листок, ми на звороті сторінки прочитали вірш: „Корея, в якій я не був". Читати про те, як описує автор країну в якій сам не був, даремна річ, — бо що путнього можна сказати про те, чого не знаєш, але з цікавости ми спиняємось і читаємо:

„С полним авторітетом молодость
наша шла,
„Вмєшіваясь в планєти
внутрєнніє дела..."

Прочитали й подумали: невже автор ще й досі не розстріляний! Тож кремлівські „вельможі" скрізь і всюди кричать, що вони не втручаються у внутрішні справи жадної держави і раптом, якийсь Свєтлов у своєму вірші прямо зазначає, що „з повним авторитетом вмішується у внутрішні діла" цілої планети, а не то що держави. Жалко буде, коли автора розстріляють в цій „найдемократичнішій" державі!

Хочемо також спиниться хоть на одному фото. Ось на першій сторінці фото пам'ятника Горького в Москві. Сам пам'ятник нічого цікавого собою не уявляє: Мармуровий постамент і на ньому фігура письменника на ввесь зріст. Зате напис на пам'ятникові вартий уваги: „вєлікому русскому писателю Максиму Горькому від правительства Советского Союза". Знай наших: Горькому пам'ятник від уряду... Скільки в цих словах призирства до народу! „Правительство", що перетворило країну в край рабів і злиднів, що сидить паразитом на шиї народу, що керує своїм народом кулею в потилицю і батогом. „Правительство", що його ненавидить ввесь народ — ощасливлює Москву пам'ятником! Раби зробили, а погоничі повернули цей твір вже як подарунок від них, погоничів, тим самим рабам.

Але редакцію ми за це не винуватимо: спробуйте щось написати отак прямо, по-щирості, від душі, — зараз попадете на „трудовую перековку" до концентраційного табору, а звідтіль лише одна дорога — на той світ. Саме тому редактори весь журнал далі переповнили несчисленними ілюстраціями совєтських досягнень. Але нас на цей гачок не піймаєш, ми добре знаємо, що ті „досягнення" існують лише в журналі та фото-ательє, що робило ці світлини.

Ювілей Уласа Самчука

Літературна діяльність Уласа Самчука, 25-ліття якої відзначає тепер українська громадськість на еміґрації, почалася 1926-го року, коли у журналі „Бесіда", що виходив у Варшаві за редакцією В. Островського, з'явилося оповідання „На старих стежках". Цим дебютом 21-літній Улас Самчук почав свій відомий літературний творчий шлях, на якому здобув собі славу одного з кращих белетристів сучасної української літератури. Досі видані такі твори Самчука: роман „Волинь" (три томи), повісті „Марія", „Гори говорять", „Кулак", „Сонце з Заходу", „Василь Шеремета" (два томи), перший том великого роману „Ост". В течці письменника лежать недруковані рукописи другого тому „Ост", роман з часів війни — „Дванадцята зелена", — „Во врем'я люде", цікавий щоденник „Записки на бігу", п'єса „Шумлять жорна". Ситуація до ювілею письменника склалася така, що новий читач, який прийшов із радянської України, як і той, що виростає тепер із юнацьких лав, не має змоги зазнайомитися з творами Самчука. Виходить так, що в УРСР ліпших творів сучасної нашої літератури не допускає до читача окупант, а закордоном читача позбавили права читати свою літературу самі українці, бо вони зовсім занехаяли справи книжкових видань. Всі ліпші твори нашої модерної літератури — твори Миколи Куліша, Павла Тичини, Зерова, Рильського, Хвильового, Яновського, Сенченка, Смолича, Самчука, А. Головка, Підмогильного, Плужника, Антоненка-Давидовича, Маланюка, Липи, Сосюри, Йогансена, Бажана, Косинки, Осьмачки, Ольжича, Васильченка, Стефаника, Черемшини, Дніпровського, Клена, Гжицького (перераховуємо тут навмисне без спеціяльної мистецької чи якої іншої систематизації) і багатьох інших — ліпші твори тих названих і неназваних, — недоступні масовому читачеві ні в „неволі" ні на „волі". Коли ми вмістили ім'я Самчука в цей загально-український літературний ряд нашої сучасности, то зразу ж впадає нам ввічі страшна розірваність нашого літературного процесу — власне розірваність нашої уяви про нього. Наприклад, Андрій Головко стоїть поруч із Уласом Самчуком — це два наші кращі сучасні „селописці", порівняння творчости яких, зі скидкою на режим і цензуру, могло б наштовхнути на багато цікавих спостережень. Та досі нема навіть короткого конспекту історії української літератури з 1917-го року і по нині. Нема мінімальних спільно-національних уяв про наш літературний процес за останні 35 років. А тим часом — це ж у своїй цілості ґрандіозна картина великих духових зусиль, яка здібна захопити навіть найбільшого скептика. І ось перед нами наш ювілят, що творив цю картину ліпше за багатьох своїх колеґ по перу, і що тепер ізольований від читача і „там" і „тут". Як зрозуміти доробок цієї людини, коли більшість його не дістанеш до рук і не можеш порівняти з доробками інших українських письменників? Самчук належить до тих небагатьох, що чітко розуміють ситуацію сучасної української літератури по обидва боки залізної заслони. Це видно також і з його програмових і „злободенних" публіцистичних праць та з його організаційних зусиль, зокрема щодо спілки письменників — МУР (Мистецький Український Рух). Збити, з'єднати цю штучно розірвану ворогами й нещастям духову Україну в цілість, щоб вона побачила серед своїх невимовних нещасть і пригод свою великанську незломну силу.

Багато думок налітає при згадці про цей ювілей і хотять втиснутися в один абзац про творчість того, хто заслужив за 25 років по-волинському упертої і надхненно-невтомної праці вже цілої монографії про себе. „Зустрінемось у Києві" — такий наголовок має один твір Самчука. Нема сумніву, що ця зустріч його з цілою українською літературою із своїм мільйоновим читачем рано чи пізно станеться.

Д. Ю.

А. Луцьків

ПОРТРЕТ СТАЛІНА

5)

Тирани минулого були прямі в своїй жорстокій відвертости і голосно говорили про свої протилюдяні бажання та наміри. Вони були впевнені в своєму нелюдському походженні і дуже часто своїм підвладним нагадували про це. Так робили єгипетські фараони: Тутмес, Рамзес, Тарак, Манефт і багато інших, за їх прикладом пішли баготочисельні турецькі султани, називаючи себе царями над царями, синами сонця, братами місяця і т. п.

Сучасні тирани підступні, непрямі й лукаві. Використовуючи для себе стародавні, тисячі років тому назад вживані титули та назви, як „ясне сонце", „сонцесяйний" і т. п., вони лицемірно намагаються себе наблизити до уярмлених ними народів, називаючись: „батько народів", „старший брат", чи навіть, просто „товариш", „друг" і т. д. Вони зобов'язують їх звати народолюбцями, найпослідовнішими демократами, щоб за прикриттям цих приємних для людства назв продовжувати ганебні і підлі злочини. Та все це марні намагання їхнього демагогічного маскування, бо їм людство дає оцінку по їхніх ділах, а їхня справжня діяльність стає все ширше відома світові. Бо для всіх тепер уже стало ясним, що комуністичну тиранію до цього часу ніде вільні люди добровільно не обирали і не оберуть, а її всюди завжди приносили комуністи, приносила Москва на багнетах своїх салдатів.

Поки ж що в СССР Сталін захопив до своїх рук право життя і смерти всіх йому підлеглих, підкорених ним людей. Він особисто керує ними несе за всіх „відповідальність". А покільки тирани народами не обираються, то вони несуть „відповідальність" лише перед своєю безмежною самозакоханістю і власним зіпсутим смаком, бо пригнобленим ними масам вони ніколи не підзвітні.

Сталінові вдалося утворити таке безвиглядне, непевне і сутливе життя для совєтських громадян, що кожний їх день, кожна година заповнені клопотом і турботами про черговий сніданок, про обід, про пару скарпеток, про кусок мила... про все, що вільно і легко доступне всюди громадянам несовєтських країн. Совєтським людям завжди ніколи, вони навіть не мають часу як належить себе обмити і облатати, а не то, щоб систематично приймати вдумливу і ділову участь в громадському і політичному житті.

Та це, на думку комуністів, для них тепер непотрібне і зайве, бо їх на кожному кроці совєтська преса і радіо запевняють, що за них, ночей не досипаючи, турбується „найгеніяльніший", а тому їм особисто як над своїм становищем, так і державними справами турбуватись не доводиться. Краще хай все за них буде робити сам „сонцесяйний", а їм необхідно лише добре слідкувати за тим, щоб серед них була висока державна і трудова дисципліна, тобто бездоганна сталінська вимуштрованість, котра невпинно штовхає їх до невтомної гонитви за найбільшим виробітком, та до того, щоб ще завжди був веселий настрій, хоч би в якому скрутному та сумному становищі вони не знаходились.

Висока дисципліна та веселий настрій — це те „небагато", що лише від них і вимагається. А це також значить, щоб у них ні в день, ні в ночі не було сумнівів до постійної непомильности і бездоганности „вождя", бо лише їм, невдосконаленим в марксизмі-ленінізмі-сталінізмі, людям першої в світі совєтської комуністичної держави притаманні помилки і всілякі нерозуміння на тій дивній, на перший погляд, їхній, а в дійсності для них цілком чужій совєтській землі.

Вся історія царської і ленінсько-сталінської Російської імперії, показує, що права людської особи там ніколи не доходили до чіткого юридичного окреслення, і в системі цієї державности вона завжди була лише її рабом, а з такого стану там завжди користалась тільки держава. І не дивно, що і тепер в сталінській дійсности там всюди проповідується і культивується в людях самовідречення від особистої самостійности, самовідречення від почуття правди, національної приналежности, відповідної оплати за працю, задоволення елементарних людських потреб, а після цього і життя. І здібності самовідречення до нечуваної крайности на користь комуністичної тиранії вважаються там найвищим досягненням сталінського виховання.

І над цим чорним привидом стоїть Сталін, котрий в СССР здобув виключне становище і звання „вождя". Всі його політичні та державні вправи як і куля в грудях Алілуєвої, як і таємниче безслідне зникнення членів політбюро там не належать до компетенції партійних чи судових установ. Все, що б він не зробив, дозволяється тільки всім невпинно невтомно хвалити, і лише декому іноді вдається про це зручно промовчати. Ці права він завоював за допомогою політичної поліції (М. В. Д.) надовго і безроздільно, і горе тому, хто їх в чім-небудь порушить або не буде щоденно прославляти. Все, що дозволяє собі робити Сталін, в наші дні на Землі уже більш нікому ніде не дозволяється.

(Закінчення).

Клявдія Олесницька

ПРО ЩО ПИСАТИ—ЧИ ЯК ПИСАТИ

(До дискусії над тижневиком)

Редакція „Свободи" перейде до історії української преси за нові підготовчі способи до видання літературного додатку. Шукаючи майбутніх читачів та віддаючи їм голос в справі типу і змісту журналу, Редакція хоче знати свого читача і його читацькі інтереси.

І. Кедрин пропонує надати журналові універсальний характер. Дальші учасники дискусії у загальному цей характер журналу апробували, але не всі виявили правильне розуміння його універсальности, яка стосується не тільки до тематики, але й до засягу читачів. Універсальний журнал своїм змістом може зацікавити *усі суспільні шари*.

Назву „журналу для родини" з самого початку пов'язано з поняттям „популярний", а словом „популяризувати" ми звикли називати упрощування теми чи проблеми до тієї міри, щоб його схопив ум неосвіченої або малоосвіченої людини. З таким розумінням „популярности" майбутнього журналу не погоджувалися майже усі автори дискусійних статтей, підкреслюючи домагання вищого типу матеріялу, літературної прози, мистецького стилю.

Тим часом у видавничім світі популярне видання це таке, що: 1) з огляду на ціну доступне якнайбільшій кількості людей, або 2) популярне, бо видавець хоче охопити якнайширші кола читачів вживаючи окремих метод у цілому процесі творення журналу — від редагування починаючи і на поширенні закінчуючи. У редагуванні — побіч добору тем — обов'язують специфічні вимоги щодо мови і стилю друкованого матеріялу — проблема, яку розглянемо пізніше.

Неправильність у вживанні термінів заважила на дальшій дискусії над журналом, яка увесь час крутиться біля того про *що* писати, а не *як* писати та для яких цілей.

Питання не у тому, чи „легкий матеріял" для розваги — чи мистецька проза на послугах тематики енциклопедійних розмірів. Іде про потребу магазину, типової для нашого часу і цивілізації форми друкованого слова — з її прямо фантастичною почитністю, розвоєм, виховним та навчальним впливом на широкі суспільні маси. Бо лиш потребою *такого* магазину для нашої читацької публіки можна пояснити цей справжній феномен на тлі нашої дійсности з ледве животіючою пресою та ефемеридами-журналами: двотисячна черга людей, що голоситься на передплату журналу, якого не бачила ще на власні очі!

Український читач жде на журнал, який був би редагований на подобу американського універсального магазину. А що таку потребу висловило досі багато авторів дискусійних статтей — хоч не завжди виразно — я попробую схопити те, що найбільш характеристичне у ньому та вказати на цю велику культурну місію, яку американський універсальний магазин повнить серед своїх читачів.

Перш за все — є він тут найбільш принятим (бо найшвидшим і найбільш безпосереднім) лучником між творцем — носієм культури в найширшому цього слова значінні — духовоі і матеріяльної — а її приймачем, публікою. Виявом такого післанництва магазину є його тематика: співробітник універсального магазину, чи автор, який посилає сюди свій матеріял може писати про все, що апелює до інтелекту чи духа людини, і в виборі теми є обмежений лиш одною редакційною засадою, а саме, що стаття не може бути ідентичною з темою, яка у даному році була вже порушувана на сторінках того самого магазину. Якщо другі магазини на цю тему раніш у себе вже писали — автор, чи співробітник журналу мусить підібрати до теми новий, оригінальний підхід, спертися на свіжі джерела, чи долучити нові, досі невідомі факти. На цю засаду звертається увагу студентам - журналістам — відома вона кожному авторові, який шукає для своїх писань магазинного ринку збуту.

Побіч запоруки постійно нових тем тайна феноменальної популярности американського магазину лежить у тому, що — абстрагуючи від цього про що пише — автор мусить написати статтю так званого „почитною прозою" (readableprose), або погодитися на те, що редакція після правил такої прози його писання справить, а то й одні лиш думки та ідеї автора сама вбере в її шату. Звідтіля так часте у американських магазинах спільне авторство під обрібкою одної теми, або заввага "as told to", де оповідач фігурує нарівні з автором, який чужій фабулі та ідеям надає своє стилістичне оформлення.

Почитна проза — це теж одна з ревеляцій нашої ери і побіч магазинів у журналістиці на широкі розміри вживалося її в купецькій реклямі, якій nota bene перший станула вона на послуги та якій помогла вирости до одного з рішальних чинників господарського життя Америки. Спіраючись на розкритій психоаналізою тайні ділання слова на інтелект та волю людини, сьогодні схоплена вона в научні засади, з окремою літературою, дослідниками, катедрами та викладчиками по американських високих школах.

По характері — почитна проза більш зближена до природної чим художньої, та побіч специфічних мовних та граматичних засад послуговується на широкі розміри будовою речення з питаннями, окликами, стилістичними недокінченнями, діялогами і т. д. Процентове відношення до себе цих усіх мовних складників надає прозі т. зв. "human interest" — необхідний для того, щоб її зачислити до почитної. Послуговується реченнями в засаді короткими, але з великою емфазою сили поодиноких слів. Клясичним прикладом такої гіпнотизуючої сили поодинокого слова та широкого засягу думки — ідеї, яку вміло підібраним словом можна охопити, вважають славний наголовок едіторіялу про атомову бомбу в Saturday Review of Literature, де автор фразою-наголовком „Модерний чоловік пережиток" краще як хто другий на такому місці схопив суть трагедії людської раси в обличчі розділеного атому. (Випуск магазину розійшовся в подвоєному числі!).

Турбота за розвій нашої літератури водила пером майже кожного з авторів дискусійних статтей і під крилами тижневика вони шукали для неї схоронища. Тому я не спиняючися на наших ділянках культури вкажу на велетенську ролю, яку універсальні магазини відіграли в розвою американської літератури. Згідно з висновками групи авторів, які працювали над історією американських літературних магазинів, і під наголовком "Little Magazine" видали її друком (Hoffman, Frederic Jolen etc. Princeton, 1946) — це вони, популярні-універсальні магазини, а не літературні, відкрили абсолютну більшість американських передових письменників та зв'язали їх з читацькою публікою.

Як практично виглядає співпраця американського магазину з письменником — автором? У кожному випадку автор іде на деякий компроміс „сам з собою" і, або пише щось спеціяльно для магазину, респектуючи до границь можливости приняті засади магазинової прози та добираючи найбільш для цього місця придатний сюжет — або посилає до редакції твір, який пізніше появиться окремою книжкою. У цьому випадку твір, як правило, скорочують та „передаговують" так, щоб зблизити його більш до почитної, чим художної прози. Заобсервований при цій практиці феномен виказує, що скорочений друк твору у магазині перед появою книжки не тільки, що не вбиває зацікавлення для неї, але навпаки — збільшує її продаж та популяризує автора.

Другий спосіб, яким редактор магазину працює для письменника це те, що вживаючи різних способів *виховує у своїх гитагів любов до літератури*. Драматизована життєва історія невідомого автора, вміла інтродукція книжки, яка щойно появиться, критика твору принятими, зрозумілими термінами та магазиновою прозою — усе те служба американського магазину для розвою літератури, а її видимий результат — це американський книжковий ринок, один з найактивніших у цілому світі.

Самої ж літератури не творить магазин. Винайти українського автора, виховати українського читача, взяти книжку від першого та дати у руку другому — ось це велике завдання в літературній ділянці нашого майбутнього магазину.

ВІСТІ з Н.Т.Ш.

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Дня 27. жовтня ц. р. виголосив професор Сетон Гол Університету д-р Осип Андрушків доповідь на тему: „Про одну проблему з теорії поліномів". Доповідь була суто наукова й викликала зацікавлення зібраного гурта слухачів-математиків. Між гістьми був професор математики Сетон Гол Університету д-р Ґіршберґ, що також брав участь у дискусії.

Дня 10. листопада ц. р. відбулася доповідь м-ра **Василя Тучака** п. н.: **„Українська проблема на тлі американської закордонної політики".**

Доповідач новий емігрант, який одначе вже встиг з успіхом покінчити Школу Міжнародних Зв'язків при Колумбійському Університеті та набрати основного знання американської заграничної політики. Свою доповідь розпочав доповідач від з'ясування ідеологічних основ американської заграничної політики, і від її практичних засад встановлених вже першим президентом ЗДА Джорджом Вашингтоном та президентом Монро. В першому періоді своєї загран. політики Америка трималася засади приязни зі всіми народами світу, при одночасному нев'язанню ЗДА ніякими союзами з позаамериканськими д е р ж а в а м и, щоби не втягнути Америки в ніяку позаамериканську війну. Монро обмежив територіяльно заінтересування Америки до американського континенту. Все ж таки доктрина Монро, яка спершу обмежувалася до клича „Америка для американців" набрала згодом ширшого значення. Виринуло питання, де кінчаються інтереси Америки. Для своєї безпеки та для забезпечення американських інтересів в Китаю Америка була приневолена вмішатися у війну з Еспанією за Філіпіни. Нова техніка поширила засяг територіяльної доктрини Монро ще ширше, поза Атлантійський океан. І тут лежить причина, чому Америка вмішалася в першу та в другу світову війну. Врятування Великої Британії, як незалежної англомовної держави, приязної для Америки, було поширенням території, на яку розтягається доктрина Монро, аж поза Океан.

Виходячи поза американський континент, Америка була приневолена покласти в основи своєї заграничної політики якусь ідеологію. Нею стали американські ідеали батьків основателів Америки та великих американських демократів Джефферсона, Лінкольна та Вільсона. Америка проголосила та старалася переводити в життя право самоозначення народів, хоч традиційна приязнь з Росією, якої Америка потребувала, як партнера проти Японії, не дозволили їй застосувати право самоозначення і до народів Росії по першій світовій війні.

Тут стрінулися вже 32 роки тому американська та українська політика. Задля приязни з Росією не застосовано в часі російської революції права самоозначення до України. Автор є переконаний, що тепер міжнародна ситуація основно змінилася. Росія з приятеля стала ворогом Америки першої кляси, ворогом, що загрожує її існуванню. Тому Америка тепер вже у власному інтересі мусить остаточно американські ідеали демократії й рівности та волі застосувати теж до території Росії, отже й до України.

Загального зрозуміння змінених обставин у відношенню до Росії в Америці нема ще вповні, але це зрозуміння росте з кожним днем. Американська публична опінія щораз більше стає на становищі, що Америка мусить свої ідеали свободи та незалежности приміняти до всіх народів світу, отже й до народів Росії, а до України зокрема.

В дискусії забирали голос: проф. Ковалів, проф. Чубатий, проф. Лев, д-р Домбровський.

— 0 —

Дня 24. листопада ц. р. виголосив проф. **Лев Шанковський** з Филадельфії доповідь на тему: **„Бібліографія українських підпільних видань в Україні за час 1945—1950".** Голова Амер. Відділу НТШ проф. М. Чубатий представив присутнім доповідача й пояснив коротко, чому доповідь на таку тему вміщається цілком добре в рямці наукових доповідей НТШ. Завданням науки є не тільки стверджувати автентичність і досліджувати старі документи. Наука повинна сказати своє слово також в справі автентичности й історичної вартости нових і найновіших документів.

Доповідач накреслив спершу територію, відкіля походять обговорювані підпільні видання (Україна і Закерзоння) та час їх постання (1945—1950, тому, що новіші ще не дійшли до його рук). За автентичність українських підпільних краєвих публікацій промовляє ціла низка доказів: папір, на якому вони друковані, наводження льокальної совєтської преси зовсім недоступної за кордонами Совєтського Союзу, у великій мірі зміст публікацій, а дальше відбитки дереворитів ґрафіка Хасевича, який перебуває в краю, а яких автентичність стверджена фахівцями понад всякий сумнів. Деякі дереворити Хасевича виконані в 1950 році.

Якщо клясифікувати підпільні видання по їх видах, то відзначити треба періодичні видання (10 чисел журналу „Ідея і Чин" та інші) і неперіодичні. Вже скоро виявилося, що в умовах підпілля трудно думати на довшу мету про систематичну редакційну роботу. Тому й від 1946 року переважають брошурові видання. Таких підпільних брошур дійшло на Захід коло 60. Крім того важливе місце серед підпільних видань займають летючки чи т. зв. „листівки", яких сам доповідач назбирав коло 80 різних. Вкінці були видані підпільно дереворити Хасевича, Черешньовського й інших. Життю і творчості Хасевича присвятив доповідач велику частину своєї доповіді, ілюструючи свої виводи висвітлюванням окремих картин при допомозі епідіяскопу.

Зміст підпільних видань — це в першу чергу політична публіцистика. Але не бракує і красного письменства, поезії, творів молодих авторів, яким не можна відмовити літературного хисту.

З доповіддю була получена інтересна виставка підпільних видань. В дискусії забирали слово: проф. Січинський, проф. Міяковський та проф. М. Чубатий. Усі присутні одержали на власність окрему відбитку „Спроба бібліографії українських підпільних видань в Україні за час від 1945—1950".

ВІСТІ З ТОРОНТА І ОКОЛИЦІ

Українець в Онтарійському парляменті

22. листопада відбулися вибори до парляменту провінції Онтаріо в Канаді, які принесли велику несподіванку; бо з одного боку Прогресивна Консервативна партія з 90 всіх місць дістала 79 (попередньо — 53), а опозиція С. С. Ф. (соціялістична) вповні провалилася, бо з 21, що мала попередньо задержала тільки 2. З другого боку, в окрузі Белвідс-Торонто, українець Іван Яремко побив попереднього посла з комуністичної партії МекКлавда. Таким чином комуністи будуть мати тепер тільки одного посла Зальцберґа, якого вибрало переважно його жидівської національности громадянство. Ліберали зі своїх 13 затримали 7, а також незалежні свого одного. В Ошавській окрузі кандидував з консервативної партії староста Ошави Михайло Старчевський, але не отримав більшости. Це велика шкода, бо він мав можливості відтак дістатися до онтерійського уряду.

На маргінесі цих виборів треба підкреслити, що Яремко вийшов послом спільним зусиллям всіх національно-думаючих українців. Всі вони, як один допомагали в передвиборчій аґенді, ак теж у часі самих виборів. Дай Боже, щоб таке щире і сердечне відношення між українцями різних світоглядових поглядів і навіть релігії (кат. і прав.) не опустило канадійських українців у всіх їх починах і ділах у майбутньому!

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

● **Сталін і медицина в УССР.** Міністр здоров'я СССР Л. Медведь виступаючи в Києві на „республіканській нараді працівників здоров'я", у своїй промові про стан охорони здоров'я в УССР і про заходи для поліпшення медичного обслуговування населення не міг, звичайно, поминути заслуг Сталіна в ділянці „охорони народного здоров'я". Зокрема промовець відзначив, що „геніяльні" праці Сталіна з мовознавства зробили „величезний вплив на напрям і підвищення рівня науково-дослідної медичної роботи . . ." Отже мовознавчі праці Сталіна з таким же успіхом, очевидно, впливають не тільки на медицину, а й на інші ділянки. Можна сподіватися, що інші промовці незабаром відзначать вплив сталінського мовознавства на дослідження атомної енергії, на рибальство, на архітектуру, на ветеринарію, на астрономію, на геологію, на метеорологію та взагалі на всі науки і зокрема на . . . психіятрію!

● **Львівський відділ УАН під обстрілом большевицької критики.** В „Известиях" ч. 251 вміщено гостру статтю проти Львівської філії Української Академії Наук. Науковцям закидають, що вони проводять тільки . . . наукову працю, забуваючи про своє „головне" завдання — поставити науку на послуги колективізації.

● **„Я волію подати заяву, що я більше не комсомолка".** Московська преса багато пише про катастрофічний стан у комсомольських організаціях України. Комсомольці тікають з комсомолу, на відповідальних посадах ніхто не хоче працювати. Комсомолка Ганна Константиненко, що закінчила минулого року Київський Ветеринарний Інститут, була надіслана на роботу до Конезаводу Фурманівського району, Західньо-Казакстанської области. Вісім місяців вона приховувала свою приналежність до комсомолу і не реєструвалась у місцевому відділі комсомолу. Коли ж там все ж таки довідались про її приналежність до комсомолу, їй запропонували подати заяву про те, що вона є комсомолка. На це Ганна Константиненко відповіла (цитуємо за „Комсомольською Правдою" з 28 вересня 1951 року):

„Я волію подати заяву про те, що я більше не комсомолка".

Дуже цікаво, що такі явно антисовєтські виступи, про які з обуренням пише совєтська преса, завжди роблять українці, білоруси, азербайджанці, туркестанці і майже ніколи не роблять росіяни.

(„Х. Г.")

ЗАПОВІДЖЕНО XVI. ЗВИЧАЙНИЙ З'ЇЗД ЦЕСУС-У

Мюнхен. Управа Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС) повідомила, що XVI. Звичайний З'їзд цеї організації відбудеться в Любені, Бельгія, в днях 28-30 грудня ц.р. З'їзд почнеться в п'ятницю, 28-го грудня, ввечорі в приміщенні Українського Студентського Дому. Господарем З'їзду буде Національний Союз Українського Студентства в Бельгії, NaSUS, 9 rue des Brasseurs, Louwain, Belgium, і на цю адресу належить звертатися у всіх зв'язаних із З'їздом справах.

● **При допитах про причини катастрофи з літаком коло Елизабет,** у якій згинули 56 осіб, комісія прийшла до висновку, що літак загорівся вже при вилеті з аеродрому в Нюарку. Про це посвідчив один пілот, який саме приземлював свій літак на майдані в Нюарку.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

Шукають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках була надрукована прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки, не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатися безпосередньо до ЗУАД-Комітету, адресу якого подано при кінці.

* * *

ГРУПА ЛИСТІ ДО:

20007 Марко Романенко сина Анатолія, який в 1944 р. був в Німеччині.

20008 Іван Фокошовський вуйка Теодора Качурчак, сина Івана з с. Бандрів, пов. Львів.

20009 Стефан Костишин з с. Богданівка, п. Скалат кузинів Михайла, Миколу і Василя Загібайла, які виїхали до ЗДА в 1930-38 рр.

20010 Марія Баторій родину Теодора Пелиха, що 1950 р. виїхали до ЗДА.

20011 М. Гошій з Станіславівщини брата Василя, який перед війною був у Франції та вуйків Пилипа і Дмитра Оніських у ЗДА.

20012 Григорій Бобурчак синів померлого стрийка Григорія Бобурчака.

20013 Іван Гніцький дядька Дмитра Гніцького, який виїхав до ЗДА перед 20-ти роками.

20014 Дмитро Юхненко, син Павла Гафію і Івана Юхненко з с. Кідачча, п. Коломия. та односельчан Марію і Анну Кострубяк з дому.

20015 Анастазія Черепака Василя Черепаку з с. Ліпіна.

20016 Василь Багній з села Спас, п. Старий Самбір тету Софію Стецек, замуж. Біганювська, яка виїхала до ЗДА в 1924 р.

20017 Максиміліян Маркс, син Катерини Пашков м. Чеснів, пов. Любачів стрийка Пашко з с. Новосіл, пов. Любачів, який в ок. 30-ти років.

20018 С. Сташкевич свого стрийка, який приїхав до ЗДА перед першою війною.

20019 Анастазія, дочка Теодора і Зофії Чуднєвич, замуж. Янек вуйків Гаврила і Івана Бариз з с. Тисович, пов. Стрий.

20020 Андрій Семенович, син Івана вуйка Дмитра Семеновича з с. Домашів, пов. Рава Руська, який виїхав до ЗДА перед І. війною.

20021 Петро Беречда, ур. 1913 в Єзуполі знакомих Семка і Миколу Денега, що перед 25-ти роками виемігрували до ЗДА та Катерину Синичин, яка виїхала до ЗДА 1947 р.

20022 Михайло Недбайло сестру Катерину, доньку Петра з с. Манастир, пов. Ярослав, яка виїхала до ЗДА в 1909 р.

20023 Стефан Волошин, син Михайла тету Катерину, з дому Волошин, Цапяк з с. Княжпіль, пов. Добромиль, яка виїхала до ЗДА перед І. війною.

20024 Ева Ляшинська (Олени Єсакової) сестер Казю, Марію і Магдалину (одружена з Іваном Тукарчик), тету Анну Руеин та вуйків Гриця, Івана та Федора Русина.

20025 Дмитро Курчак з Волі Коблянської, пов. Новий Самбір вуйка Михайла Федяк, який виїхав до ЗДА перед І. війною.

20026 Іван Сьома з села Конюшки, пов. Рогатин стрия Дмитра Сьому, що виемігрував до ЗДА перед І. війною.

20027 Ольга Давидяк з дому „Ліба" Марусю Моравську, яка виїхала з Канади до ЗДА і правдоподібно знаходиться в околиці Ню Йорку.

20028 Клим Мойсейович Мазур, донський козак Івана Максимовича Дорошенко, який в 1914 р. з Терської области (село Колубиянкино) виїхав до Ню Йорку.

20029 Микола Маханец з Тарна-Велика баттька (літ 53-55), який прибув до ЗДА в 1926 р.

20030 Фесю Пагуляк, яка прибула до ЗДА 29 червня 1951 пошукує родина.

20031 Тадея Флюнта, ур. 14 вересня 1915 р. родина.

20032 Анну Кибюк, яка у 1945 р. була студенткою Хемічної школи в Грацу вуйко Теодозій Касіян. Хто із українських студентів у Грацу знав Анну Кибюк і може дати інформації про неі, проситься не відмовити цього.

20033 Осипа, Емілія або Василя Оляха, які мешкали в Дрогобичи пошукує пані М. Мількевич.

20034 Миколи Буцірка брата Василя, який приїхав до ЗДА в червні 1950 р.

20035 Василь Безрук, 29 років життя, замешкалий в Англії з 27-річною дружиною і 5-тирічною доней, як теж із 21-річним братом пошукує родину або знайомих, які помогли би йому переселитись до ЗДА. Кошти переселення покриє В. Безрук самий.

20036 Анна Войтишин, донька Федька і Ганни Мариняк із Болозов-Дільна, пов. Рудки вуйка Миколу Мариняка, сина Миколи і Анни, який виїхав до ЗДА в рр. 1910-11.

20037 Гебор Малячко з Карпатської України Папа Гергеля.

Голоситися до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

З нагоди 30-літнього ювілею Українського Вільного Університету.

30 років діє на еміграції наша святиня науки, Український Вільний Університет, даючи світло знання нашій молоді. Тисячі української молоді знайшло в цьому університеті найкращі умови для своїх українознавчих і правничих студій та закінчило їх іспитами й докторатами.

Тому оцінюємо високо довголітню й мозольну працю нашого Ювілята та закликаємо всі наші організації в Ню Йорку й околиці, щоб узяли участь у святкуванні ювілею УВУ та прийшли в неділю 23. грудня 1951, в 7. год. веч. до авдиторії школи Вашингтона Ірвінга при 16. вул. Схід та площі В. Ірвінга, де почують доповіді професорів і концерт наших визначних мистців.

За „Обєднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Ню Йорку й Метрополітальної Округи":

Голова: **Микола Гаврилко** (в. р.);

За „Самопоміч": **Юлій Ревай** (в. р.), голова;

За „Спілку Української Молокі Америки": **Евген Івашків**, секретар (в. р.).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 22. грудня, в год. 8. ввечорі. Біжучі справи та вкладки до Братства буде полагоджувати секретар вже від год. 6. ввечорі. Прийняття нових членів та введення їх до Братства відбудеться в год. 8:30 ввечорі. Прохаємо всіх членів прийти на збори та привитати наших нових членів. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 269, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 23. грудня, в год. 2. пополудні, в Укр Вест Сайд Клюбі, 289 Glide St. Проситься всіх членів прийти на річні збори, на яких буде звіт уряду за 1951 рік, а також буде вибір уряду на 1952 рік. Взивається довгуючих членів вирівняти свої довги, щоб не переносити їх на наступний рік. — П. Рудий, предс.; А. Панчишин, кас.; С. Соколовський, секр.

БУДУТЬ ПОСТАЧАТИ ВОДУ ДЛЯ ПИТТЯ З РІКИ ГУДСОНУ

Ню Йорк.—Спеціяльна група інженерів, призначена рік тому для вивчення водяного питання, склала звіт мейорові міста з рекомендацією використати ріку Гудсон для постачання води для пиття. Інженери кажуть, що вода з Гудсону може бути перероблена на питтєву дешевше ніж пляновані ну воду і тому її постачання водопроводи з горішнього бігу ріки Делевар та її доплив в околиці Канносвил. Тому, що місто потребуватиме нових водяних ресурсів в 1970 р., інженери радять вирішити їх пропозицію до 1957 р., щоб можна було поробити підготовку до нових водяних інсталяцій. Покищо населення міста повинно додержуватися правил зберігання води в збірниках, які вже існують.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

МИХАЇЛ КРУК, член Тов. Рогатинщина, від. 396 У. Н. Союзу в Гомстед, Па., помер 29. листопада 1951 р. в 65. році життя. Покійний походив зі села Залипс, пов. Рогатин, Україна. Полишив у смутку жінку Анастазію, сина Івана, дві подружені дочки, Варвару і Марію, і 5 внуків. Похорон відбувся 2. грудня, з укр. прав. церкви на 18 Sidney St., S.S. Пітсбург, Па., на цвинтар св. Володимира. членів.—В. Н. П.!
І. Слободян, секр.

МАРТІН БЕРНАЦЬКИЙ, член Тов. Запорозька Січ, від. 367, помер по довгій недузі у 61. р. життя дня 24. листопада 1951 р. Покійний походив з Рабіська, Подільської губер., Проскурівської округи, Україна. Похорон відбувся 27. листопада з церкви св. Йосафата при участи родини, знайомих і членів Тов. Запорозька Січ. Полишив у смутку жінку Анну, сина Івана, дочки Олену й Марію та внуки. — В. Н. П.!
В. Попович.

ІВАН ШАЇН, довголітній член Бр. св. Василія Великого, від. 364 У. Н. Союзу в Клівленд, О., помер несподівано в 64. році життя дня 5. грудня 1951 р. Покійний родився в місті Жовква, Україна. Оставив у великім жалю дружину Розалію, сина Степана, дочки Марію, Галину, Анну, Розалію і внуки. Похорон відбувся 8. грудня до укр. катол. церкви св. Ап. Петра й Павла на український цвинтар, при участи трьох священиків та великім здвизі родини, членів та приятелів. — В. Н. П.!
Е. Білецький, секр.

КАЛЕНДАР—АЛЬМАНАХ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
НА 1952 РІК!

Альманах УНСоюзу—це велика на 160 сторін книга в мистецькій окладинці та на прекрасному папері. В ній, крім календаря на 1952-ий рік із зазначенням всіх українських та американських церковних і національних свят та крім історичного календаря, поміщені численні вірші, оповідання, спомини та статті визначних авторів.

Ціна Календаря, не зважаючи на величезні кошта видання, ТІЛЬКИ ОДИН ДОЛЯР!

Тому, що тираж Календаря обмежений — поспішайте із замовленням! Члени УНС можуть замовляти Календар у своїх Відділах. Безпосередні замовлення висилати разом з грошевою належитістю на адресу:

SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю вислати мені ____ примірників Календаря У. Н. Союзу на 1952 рік, за що долучую $________
(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище ______________________

Адреса: ______________________
(№ & Street) (City) (State)

____
(Date) (Signature)

ТАРЗАН, ч. 2736. Перед світанком.

„Гелен вирізала це з своєї хусточки", — завважив Тарзан, — „і кинула на землю, надіючися, що ми це знайдемо".

Сонце зайшло, і Тарзан вирішив отаборитися на ніч.

„Я стану на сторожі попереду", — сказав Тарзан, — „а після того Ви Павле, Ларсоне, Хірами. Ти, Волфе, стоятимеш на кінці".

Херам збудив Волфа, кажучи, що все спокійно. — „Одначе будь пильний! — остерігав він. — „Я чомусь відчуваю якийсь дивний неспокій".